

Kazus nr 1

Dnia 19 stycznia 2005 roku na Morzu Beringa (w strefie morza otwartego) doszło do kolizji japońskiego kontenerowca „Makugonagaru” z rosyjskim żaglowcem szkolnym „Tawariszcz”. Wskutek zderzenia na żaglowiec rosyjski zatonął, zginęło też dwunastu członków jego załogi, w tym dziewięciu kadetów Wyższej Szkoły Morskiej w Kaliningradzie. Prowadząca akcję ratunkową rosyjska marynarka wojenna zatrzymała statek japoński, odprowadziła do portu w Anadyrze (Czukotka), gdzie, ze względu na zniszczenia w poszyciu kadłuba, umieszczono go w suchym doku. W toku śledztwa prowadzonego przez rosyjsko-japońską komisję mieszaną ustalono, że do zderzenia na morzu otwartym doszło z winy pełniącego wachtę w chwili zdarzenia pierwszego oficera statku japońskiego. Na podstawie raportu komisji mieszanej władze rosyjskie aresztowały pierwszego oficera oraz kapitana „Makugonagaru”. Po stanowczym proteście złożonym przez Japonię sąd rosyjski zwolnił z aresztu japońskiego kapitana, odmówił natomiast zwolnienia pierwszego oficera, którego proces rozpoczął się. W wyroku sąd rosyjski skazał pierwszego oficera na karę dziesięciu lat pozbawienia wolności.

Oceń postępowanie strony rosyjskiej z punktu widzenia Konwencji z Montego Bay.

Kazus nr 2

Rada Bezpieczeństwa ONZ głosowała w sprawie zastosowania sankcji wobec państwa A. Dwa państwa, w tym Wielka Brytania, wstrzymały się od głosu. Trzy państwa, w tym Chiny, były nieobecne. Francja nie wzięła udziału w głosowaniu, a pozostali członkowie Rady zagłosowali 'ZA'. Czy ta uchwała została podjęta? Wg art. 27. Karty Narodów Zjednoczonych uchwała nie powinna zostać podjęta, lecz została. Zadziałała tu zasada, że literalne znaczenie słów nie zawsze jest wiążące.

Państwo A związało się umową międzynarodową przewidującą zakaz stosowania kary śmierci. Jednak pewien sędzia w tym kraju orzekł tę karę na podstawie obowiązującego wcześniej prawa. Po fakcie tłumaczył, iż jego decyzja nie może być podstawą odpowiedzialności tego państwa, bo on, jako sędzia jest niezawisły i podlega tylko ustawie, co gwarantuje mu konstytucja.

1. *Oceń rozumowanie sędziego.*
2. *Oceń spełnienie przesłanek odpowiedzialności państwa w tej sytuacji.*

Kazus nr 3

W wykonaniu umowy zawartej w dniu 18 lipca 1907 roku pomiędzy Urugwajem (powierzchnia 51 100 km²) i Paragwajem (powierzchnia 63 500 km²) część terytorium Urugwaju została przekazana Paragwajowi. Powierzchnia powiększonego Paragwaju wynosiła 64 600 km², powierzchnia pomniejszonego Urugwaju wynosiła 50 000 km². W umowie Urugwaju i Paragwaju zawarto postanowienia, zgodnie z którymi od momentu przekazania Paragwajowi części terytorium Urugwaju, umowy Urugwaju przestają obowiązywać w odniesieniu do przekazanego terytorium, zaś umowy Paragwaju w odniesieniu do tego terytorium stają się obowiązujące. Powyższe uzgodnienie zostało notyfikowane wszystkim państwom-stronom traktatów obowiązujących czy to Urugwaj, czy to Paragwaj w momencie cesji. Ze strony dotychczasowych kontrahentów Urugwaju posypały się protesty oraz żądania, by traktaty, które przed cesją obowiązywały Urugwaj, po cesji obowiązywały Paragwaj w odniesieniu do przejętego terytorium.

1. *Czy żądania kontrahentów Urugwaju są słuszne?*
2. *Jakie zasady rządzą sukcesją traktatów?*

Kazus nr 4

Państwa X i Y znajdują się w sporze, który jest rozpatrywany przez Radę Bezpieczeństwa ONZ. Państwo X nie jest członkiem ONZ. Państwo Y jest członkiem ONZ, a nawet jest członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ. Rada

Bezpieczeństwa ONZ zaprosiła państwo X do wzięcia udziału w dyskusji nad omawianym sporem. Państwo Y zaprotestowało.

Czy państwo Y miało rację?

Kazus nr 5

Zgromadzenie ogólne ONZ dokonało wyboru niestałych członków Rady Bezpieczeństwa ONZ. Mając na względzie szczególne zasługi jednego z ustępujących członków Rady, Zgromadzenie przedłużyło jego kadencję o 2 lata.

Czy było to zgodne z postanowieniami Karty Narodów Zjednoczonych?

Kazus nr 6

W lutym 2003 roku lotniskowiec amerykański „Nimitz”, w drodze do Zatoki Perskiej, przepływał przez morze terytorialne Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Zjednoczonych Emiratów Arabskich złożyło notę protestacyjną Sekretarzowi Stanu USA domagając się zaprzestania przepływu jako szkodliwego argumentując, że w trakcie przepływu z lotniskowca startowały samoloty. USA odpięrało zarzuty dowodząc, że miał miejsce tylko jeden przypadek startu i że był to samolot sanitarny, który transportował rannego w wypadku na pokładzie żołnierza do szpitala w Rijadzie (Arabia Saudyjska), w żadnym wypadku nie był to myśliwiec.

Proszę ocenić z punktu widzenia postanowień Konwencji prawa morza z Montego Bay (UNCLOS 1982), czy zachowane zostały warunki nieszkodliwego przepływu.

Kazus nr 7

Dnia 2 listopada 2005 roku w Tolo na Półwyspie Peloponeskim Włochy, Grecja, Turcja, Cypr i Malta zawarły konwencję o ochronie podwodnego dziedzictwa historycznego. Umowa została zawarta z zastrzeżeniem ratyfikacji, zgodnie z procedurami przewidzianymi przepisami konstytucyjnymi Państw-Stron. Art. 17 niniejszej konwencji stanowił:

„Licencja na prowadzenie podwodnych badań archeologicznych na głębokości do 10 metrów wydana przez organ administracyjny jednej z Wysokich Układających się Stron będzie przez pozostałe Wysokie Układające się Strony uznawana za licencję upoważniającą do prowadzenia takich badań na wodach należących do tych Wysokich Układających się Stron”.

Notyfikując fakt ratyfikacji umowy dnia 16 marca 2006 roku, Republika Włoska złożyła następujące zastrzeżenie:

„Republika Włoska zastrzega, że w odniesieniu do prowadzenia podwodnych badań archeologicznych na Morzu Tyrreńskim i w Zatoce Lwiej, licencje wydane przez organy administracyjne pozostałych Wysokich Układających się Stron będą wymagały potwierdzenia przez właściwe władze włoskie”.

W odniesieniu do złożonego przez Włochy zastrzeżenia, dnia 27 marca 2007 roku Grecja oświadczyła, że zgadza się na taką modyfikację traktatu. Dnia 7 maja 2007 roku Turcja, składając dokument ratyfikacyjny, oświadczyła, że nie zgadza się na notyfikowane wcześniej zastrzeżenie Republiki Włoskiej. Dzień później podobne stanowisko zajął Cypr podkreślając, że w tej sytuacji nie widzi możliwości dalszej współpracy z Włochami. Jedynie Malta do dziś nie zajęła stanowiska.

Jaki jest status konwencji z 2005 roku w stosunku do poszczególnych stron umowy?

Kazus nr 8

Dnia 22 stycznia 2008 roku na Morzu Karaibskim, w odległości 42 mil morskich od wybrzeży Dominiki, brytyjski kontenerowiec „Mary Sue” został napadnięty przez nieposiadający bandery statek piracki. Odpowiadając na wezwanie o pomoc wysłane przez kapitana „Mary Sue” z Fort Saint-Louis, francuskiej bazy wojskowej na Martynice wypłynęła kanonierka, która dotarwszy na miejsce ataku zatrzymała statek piracki, a jego załogę aresztowała. Zarówno statek jak i załoga zostali eskortowani do Fort de France na Martynice, gdzie władze francuskie rozpoczęły postępowanie karne przeciwko załodze pirackiej jednostki. W toku postępowania okazało się, że większość załogi zatrzymanego statku posiada obywatelstwo Dominiki. Zawiadomione o tym fakcie (na podstawie Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z 1963 roku) władze w Rosseau zażądały natychmiastowego uwolnienia załogi i statku. Podnosiły, że do zatrzymania doszło na wodach wyłącznej strefy ekonomicznej Dominiki, co stanowi pogwałcenie jej jurysdykcji i jest naruszeniem prawa międzynarodowego.

Czy Dominika ma rację?

Kazus nr 9

Do jednostki hondureńskiej straży przybrzeżnej w Puerto Cortes wpłynęła skarga od miejscowych rybaków, że od jakiegoś czasu podnoszący nikaraguańską banderę trawler prowadzi połowy w odległości 14 mil morskich od wybrzeży Hondurasu. Kapitan straży przybrzeżnej wysłał niezwłocznie kuter patrolowy w celu zbadania doniesienia i ewentualnego dokonania zajęcia trawlera. Po przybyciu na miejsce hondureński kuter stwierdził, że istotnie jednostka pływająca, oznaczona jako państwowy statek szkolny zarejestrowany w Puerto Cabezas (Nikaragua) i podnosząca banderę nikaraguańską rozstawia sieci. Straż przybrzeżna Hondurasu wezwała więc statek do zatrzymania się, nikaraguański trawler jednak, po odebraniu wezwania, zaczął uciekać. Straż przybrzeżna rozpoczęła pościg. Wkrótce ścigany trawler wpłynął na obszar morza terytorialnego Belize. Hondureński kuter patrolowy nie przerwał jednak pościgu i ostatecznie dokonał zajęcia trawlera na redzie portu w Punta Gorda (Belize).

Czy doszło do naruszenia prawa pościgu w rozumieniu Konwencji z Montego Bay?

Kazus nr 10

W nocy z 26 na 27 stycznia 2006 roku na Morzu Arabskim (morze otwarte) rosyjski statek handlowy „Ural” został zaatakowany przez niepodnoszący bandery bryg, którego załoga dokonała abordażu i splądrowała statek. Pierwszy oficer zaatakowanej jednostki zdołał nawiązać kontakt z przepływającym w pobliżu ukraińskim krążownikiem „Bohdan Chmielnicki”. Gdy ukraiński okręt dopłynął na pozycję podaną przez „Ural”, piratów już nie było, na pokładzie zaś znaleziono tylko resztki ładunku oraz ciała osiemnastoosobowej załogi rosyjskiej. „Bohdan Chmielnicki” wszczął pościg za statkiem pirackim, który zakończył się w odległości 212 mil morskich od wybrzeży Somalii. Okręt ukraiński nawiązał kontakt ze ściganą jednostką, wzywając kapitana do zatrzymania statku, a następnie do ujawnienia bandery oraz przygotowania się do wizyty-rewizji. Statek piracki nie zareagował. Wobec próby odpłynięcia przez ściganą jednostkę, „Chmielnicki” otworzył doń ogień. W wyniku ataku statek piracki zatonął.

Czy działanie ukraińskiego okrętu wojennego było zgodne z prawem międzynarodowym?

Kazus nr 11

Strona - wnioskodawca, będąca osobą fizyczną, domaga się od organu ochrony danych osobowych w postępowaniu administracyjnym nakazania innej stronie w postępowaniu, będącej osobą prawną (przedsiębiorcą) i zarazem administratorem tych danych osobowych legalnie wprowadzonych do wyszukiwarki internetowej, nakazania usunięcia danych nieaktualnych, a dotyczących wnioskodawcy. Strona-uczestnik prowadzi działalność gospodarczą w przedmiocie prowadzenia tej popularnej wyszukiwarki internetowej.

Wnioskodawca powołuje się przeciwko uczestnikowi na zaimplementowaną dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, w związku z art. 7 (Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego)¹ i 8 (Ochrona danych osobowych)² Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

W podanym stanie faktycznym proszę odpowiedzieć na następujące pytania :

- 1) W jaki sposób można użyć dyrektywy przeciwko podmiotowi prywatnemu?
- 2) Czy przedsiębiorca powinien usunąć wskazane dane osobowe?

Kazus nr 12

W czasie postępowania karnego ukrywający się oskarżony, który nie był obecny podczas rozprawy, został skazany na karę pozbawienia wolności bez zawieszenia. Podczas rozprawy oskarżony był broniony przez adwokata ustanowionego z urzędu. Wyrok został wydany zaocznie i był prawomocny z momentem wydania, bowiem procedura karna krajowa nie przewidywała możliwości zaskarżenia tego wyroku.

W ślad za ukrywającym się w innym Państwie Członkowskim oskarżonym wydano Europejski Nakaz Aresztowania. Decyzja ramowa Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (2002/584/WSiSW, w brzmieniu obowiązującym) zawiera art. 4a ust. 1 lit. b, który nakazuje w takim stanie faktycznym wydać skazanego.

Państwo Członkowskie, w którym oskarżony (a obecnie skazany prawomocnie) przebywa, posiada w swoim prawie normę rangi konstytucyjnej, która nie zezwala na wydawanie osób fizycznych, które nie mogły zaskarżyć wyroku karnego wydanego przeciwko nim, z tytułu krajowego prawa do rzetelnego procesu. Państwo to jest również stroną europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i jest związane jej art. 6.

Pamiętając, że decyzja ramowa 2002/584/WSiSW zawiera niższy standard ochrony praw podstawowych niż prawo krajowe, proszę odpowiedzieć na następujące pytania:

- 1) *W jakich sytuacjach stosuje się prawa podstawowe, zawarte w prawie Unii Europejskiej?*
- 2) *Które prawo stosuje się do oskarżonego w podanym stanie faktycznym – prawo Unii czy prawo krajowe, ewentualnie normy EKPC i czy należy wydać skazanego?*

¹ Każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się.

² 1. Każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą.

2. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania.

3. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu.